

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΕΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

17
1923

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Σ. Π. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ἔθνος τῶν Τούρκων

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΖ κατάλοιπον περιέχει κατὰ τὸν κατάλογον «Περὶ τοῦ ἔθνος τῶν Τούρκων, ἱστορικὸν κείμενον ἐκ τοῦ *Cod. Escorial* Υ—1—4 φ. 230β κ. ἑ. Τὸ κείμενον ἑτοιμον πρὸς ἔκδοσιν ἄνευ προλόγου σ. 14 ἴσιν». Τὸ ὑπ' ἀριθμ. ΡΖ κατάλοιπον ἀποτελεῖται πράγματι ἐκ κειμένου ἱστορικοῦ ἑτοιμοῦ πρὸς ἔκδοσιν. Τὸ κείμενον ἀποτελεῖται ἐκ φύλλων 14 γεγραμμένων ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς. Ἐν φ. 1α ἐν ἀρχῇ ἀναγινώσκομεν

«**Ἐσκουριάλου**

κῶδ. Υ—1—4 αἰῶνος 1στ'
(φωτογρ. 51)»

Ἄρχεται δὲ τὸ κείμενον ὡς ἑξῆς·

«**Περὶ τοῦ ἔθνος τῶν Τούρκων**

Ἐπεὶ δὲ καὶ τινα τῶν ἔθνῶν κατὰ καιροὺς τῇ Ρωμαίδι ἐπεισεκώμασαν καὶ χεῖριστα τοῖς ἐν αὐτῇ κατειργάσαντο, οὐ μοι σκοπεῖ τοῦ εἰκότος ἄπο εἶναι δοκεῖ καὶ τῆς ἱστορίας μὴ προσηκόντως ἐχόμενον καὶ περὶ αὐτῶν συνοψίσαντα παραδηλῶσαι ὅθεν τε ἕκαστον καὶ πότε κεινημένον τοῖς ἡμετέροις ὀρίοις ἐπεχωρίασεν. Ἄρκτεόν δὲ ἀπὸ τῶν Τούρκων, οἱ καὶ μᾶλλον τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπήγαγον τὰ δεινὰ καὶ ἕως τοῦ νῦν οὐ παύονται λεηλατοῦντες καὶ ἀφανίζοντες.

Τὸ τῶν Τούρκων ἔθνος γένος μὲν ἐστὶν οὐνικόν, οἰκεῖ δὲ τὰ προσάρκτια τῶν Καυκασίων ὄρων·

καὶ τελευτᾷ·

Γεωργιὸς τε καὶ Βαρασβατζέ, οἱ ἐν τῷ τοῦ Ἄθωνος ὄρει τὴν περιφανῆ μονὴν συστησάμενοι πρὸς βασιλέα προσέδραμον καὶ φιλοφρόνως ἐδέχθησαν·

Τὸ ὅλον ἀντίγραφον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἑξῆς κεφαλαίων·

1 (φυλ. 1α—5α)

Ἄρχ. «Περὶ τοῦ ἔθνος τῶν Τούρκων

Ἐπεὶ δὲ καὶ τινα τῶν ἔθνῶν κατὰ καιροὺς τῇ Ρωμαίδι·

Τελ. «Κατὰ δὲ Ῥωμαίων δυνάμιν ἐκπέμπει ἑτέραν ἀμφὶ τὰς εἰκοσι χιλιάδας, στρατηγὸν ἐπιστήσας αὐτῇ ἀδελφόπαιδα Ἀσάν τὸν λεγόμενον Κωφὸν ἐπισκήψας τὴν ταχίστην ἀφικέσθαι καὶ εἰ προσχωροῖη προσκλήσασθαι αὐτῷ τὴν Μηδίαν. Ἄλλὰ τὰ μὲν τῶν Τούρκων ἀκούσιντως δεδηλωται ἐν τοῖς τοῦ Μακεδόνοιο Βασιλείου τοῦ βασιλέως καθ' ἡμῶν ἐκστρατευσαμένων. Περὶ τῶν Πατζινάκων ἤδη λεκτέον».

2 (φύλ. 8α—11α)

Ἄρχ. «Περὶ τῶν Πατζινάκων καὶ Οὐζων

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μονομάχου Κωνσταντίνου τὴν Ῥωμαίων καὶ οὗτοι ἐπέδραμον, τότε δὲ καὶ ἕτερον ἀνεφάνη σκυθικὸν ἔθνος πολυάνθρωπον καὶ τῶν Πατζινάκων ἐπικρατέστερον, Οὐζοὶ λεγόμενοι. Ἄλλὰ περὶ μὲν τῶν Οὐζων λέγειν ὡς περιττὸν ἔασωμεν· οὔτε γὰρ τῶν οἰκείων οὗτοι ἐξῆλθον, οὔτε τὸν Ἰστρον διέβησαν οὔτ' ἐπὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν κατέδραμον, ἀλλ' οὐδέ τι λόγου καὶ ἱστορίας δεόμενον κατεπράξαντο. Περὶ δὲ τῶν Πατζινάκων..... οὗτοι μέγα καὶ ἀξιόλογον ἀνεφάνησαν ἔθνος καὶ πρὸς τοῦτο οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σκυθικὸν ἔθνος ἀντιστῆναι».

Τελ. «Ὅσμον ποταμὸν κατεσκήνωσεν ἐν τῇ παριστρίῳ πεδιάδι, μόνος δὲ ὁ Σελτέ ἐν τῷ Λωβιτζῷ προσμείνας διανεπαύετο».

3 (φύλ. 11α—13α)

Ἄρχ. «Περὶ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ Σαρακηνῶν

Ἡ δὲ τῶν λεγομένων Ἀγαρηνῶν ἐπιδρομὴ καὶ λεηλασία κατὰ τοὺς τοῦ Θεοφίλου καιροὺς διαπόντος τῇ Ῥωμαίδι ἐπέσκηψεν. Ἐχει δὲ τὰ κατ' αὐτοὺς οὕτως. Οὗτοι τὸν ἐσπέριον κόλπον οἰκοῦντες πρόσχωροί εἰσι,...

Τελ. «Τότε καὶ Κύριλλος ὁ Γορτύνης πρόεδρος στέφει τελειοῦται μαρτυρικῶς μὴ θελήσας ἀρνήσασθαι τὸν Χριστὸν».

4 (φύλ. 13α—14α)

Ἄρχ. «Περὶ τῶν Ἰβήρων τῶν πρὸς ἔω

Καὶ Κρήτη μὲν ἐάλω τοῦτον τὸν τρόπον. Ὅπως δὲ καὶ ἡ τῶν πρὸς ἔω Ἰβήρων γενεὰ τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὑπέκλυσε σκήπτροις καὶ εἰς συμμαχίαν ἐγκατελέγη, φέρε διὰ βραχέων διέλθωμεν. Παγκράτιος τις τῆς Ἰβηρίας ἀρχηγός, ἀκόλαστος ὢν εἰς τὴν τοῦ Λισαρίτου κοίτην ἐξύβρισεν».

Τελ. «Ὅτε ὁ βασιλεὺς τὸ Τεβρέζιον καὶ τὸ λεγόμενον Τεφλὴς καὶ τὴν Βασπρακανίαν καὶ τὴν τοῦ Ἀνίου χώραν ὑφ' ἑαυτὸν

ἔποιήσατο, τὰ τε κατὰ τὸν Στράγγειον τὸν ποταμὸν καὶ τὴν χώραν τοῦ Ὀτροῦ λεγομένην καὶ τὰς ἐκεῖσε πόλεις τε καὶ φρούρια τὸ τε λεγόμενον Ἄρτζε καὶ τὴν Καστροκώμην καὶ τὸ Ἰβάν ἐκ τῆς τῶν τοιούτων Ἰβήρων αὐθεντίας τυγχάνοντα, Γεώργιος τε καὶ Βορσασβιτζέ, οἱ ἐν τῷ τοῦ Ἀθωνοῦ ὄρει, τὴν περιφανῆ μονὴν συστησάμενοι πρὸς βασιλεῖα προσέδραμον καὶ φιλοφρόνως ἐδέχθησαν».

Ἐκ τῆς προσεκτικῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἡμετέρου κειμένου γίνεται δῆλον ὅτι τοῦτο εἶνε εἰλημμένον ἐκ τῆς χρονογραφίας τοῦ Γεωργίου Κεδρηνοῦ, τῆς περιληφθείσης, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Βόννης. Πρὸς πίστωσιν τοῦ ἀνωτέρω πρέπει ὁ ἀναγνώστης νὰ παραβάλλῃ τὸ πρῶτον τεμάχιον πρὸς Κεδρηνοῦ ἐκδ. Βόννης τομ. II σελ. 566—572, τὸ δεύτερον πρὸς τομ. II σ. 581—590 τὸ τρίτον πρὸς τόμ. II σελ. 91—94 καὶ τὸ τέταρτον πρὸς τομ. II σελ. 572—574.

Τὸ ἡμέτερον κείμενον παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἐκδεδομένον κείμενον οὐδεμίαν δεικνύει διαφορὰν ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς μόνον καὶ τοῦ τέλους, ἅτινα ἐνίοτε ἔχουσι μεταβληθῆ εἴτε ἐπαυξηθῆ διὰ τινος εἰσαγωγῆς καὶ ἐπιλόγου. Οὕτω τὸ πρῶτον τεμάχιον ἄρχεται ἐν τῷ ἐκδεδομένῳ κειμένῳ ἀπὸ τοῦ «Τὸ τῶν τούρκων ἔθνος γένος μὲν ἔστιν οὐνικόν» καὶ τελευτᾷ «προσκήσασθαι αὐτῷ τὴν Μηδίαν»¹. Τὸ δεύτερον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ «καὶ πρὸς τοῦτο οὐδὲν τὸ σκυθικὸν ἔθνος ἀντιστῆναι ἠδύνατο» καὶ τελευτᾷ ἔνθα καὶ τὸ ἡμέτερον «μόνος δὲ ὁ Σελτὲ ἐν τῷ Λωβιτζῷ προσμείνας διανεπαύετο», τὸ τρίτον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ «Οὕτοι τὸν ἑσπέριον κόλπον οἰκοῦντες πρόσχωροί εἰσι τῷ Ὀκεανῷ» καὶ τελευτᾷ ἔνθα καὶ τὸ ἡμέτερον «μὴ θελήσας ἀρνήσασθαι τὸν Χριστὸν» καὶ τὸ τέταρτον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ «Παγκράτιός τις τῆς Ἰβηρίας ἀρχηγός, ἀκόλαστος ὢν» καὶ τελευτᾷ «καὶ τὸ λεγόμενον Τεφλῆς καὶ τὴν Βασπρακαναίαι», τὸ δὲ συνεχόμενον ἐν τῷ ἡμέτερῳ ἀντιγράφῳ μικρὸν κείμενον εἶνε εἰλημμένον κατ' ἔννοιαν ἐκ τοῦ Κεδρηνοῦ (ἐν Ἐκδ. Βόννης σελ. 574 ἔ.).

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἔκδοσις τοῦ ἡμετέρου κειμένου, ἐν τῷ ὁποίῳ, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐτονίσθη οὐδεμία σχεδὸν παρατηρεῖται διαφορὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐκδεδομένον κείμενον.

Κ. Ι. Δ.

1. Πρὸβλ. ἀνωτέρω, ἐνθα ἐπίτηδες παρετέθη ἡ ὅλη ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τεμαχίοις, ὅπως ὁ ἀναγνώστης γνωρίσῃ τὴν γενομένην ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει προσθήκην.